

Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium 7150 Bonyhád, Kossuth Lajos utca 4.

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

2020. január 23.

8. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

felkészítő tanár neve

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkyné Bacskai Eszter szaktanár

Lenczné Vrbovszki Judit szaktanácsadó

Unti Judit szaktanár

Lektorálta:

Győrffy Lilla szaktanár

A verseny fővédnöke:

Dr. Simoncsics Péter nyelvész, docens

Dr. Nagy Imre professor emeritus PTE

Szövegértési feladatok

Levél és kutatás

Egy levél Lotz Jánostól (1966. február 27.):

„Kedves Kolléga Úr!

Köszönettel vettem könyvét és a különlenyomatokat. Éppen írni akartam Kálmán Bélának, hogy mikor jelenik meg a kandidátusi¹ értekezése. A FUF-ban megjelent cikkét már olvastam. Lényegében igaza van. [...]

A nyáron Debrecenben, remélem, személyesen is találkozunk.

Köszönettel üdvözl:

Lotz János.”

Ezek a sorok azért rendkívül értékesek számomra, mert Lotz János 1939-es, feltűnően újszerű könyve – A magyar nyelv rendszere címmel - a névutókat a határozószók altípusaként tárgyalja. Ez az, ami ellen kezdettől igyekeztem fellépni. (Készült Sebestyén Árpád nyelvész visszaemlékezése alapján.)

FUF: 1901 márciusában jelent meg a finn nyelvészekről, Setälä és Krohn által alapított finnugrisztikai² folyóirat, a Finnisch-Ugrische Forschungen (jelentése: finnugor kutatások) — vagy ahogy rövidítésével emlegetni szokás: a FUF első füzet. A tudományos lap az uráli nyelveket és az e nyelven beszélőket érintő nyelvi, néprajzi, őstörténeti, vallástörténeti stb. kérdéseket taglalta. Az a tény, hogy Setäläék tizenhat pontban foglalták össze a fő témaköröket, jól mutatja, mennyire átfogónak tervezték az alapítók a folyóirat tematikáját.

- 1. Az alábbi témákat válogasd szét aszerint, hogy a levél érinti-e ezeket! Csak akkor írd be a megfelelő helyre, ha elegendő információ áll rendelkezésre a szövegből!** 7/

Minden elem kerüljön be a táblázatba!

vita egy tudományos kérdésről könyvkiadás tudományos fokozat megszerzése újságírás
debreceni nyelvészek találkozója a baráti kapcsolat ápolása folyóirat szerkesztése

A levél témái:	Nem érinti ezeket a témákat:

- 2. Számold ki a szövegek alapján!** 5/

Ennyi éves a FUF első füzet: Ennyi témát érint Sebestyén Árpád cikke a FUF-ban.

Ennyi éve írta Lotz János a levelet. Ennyi nyelvész szerepel a szövegekben.

Ennyi év telt el a levél és Lotz fő művének keletkezése között.

¹ Egyfajta tudományos fokozatot elért személy, 1997-ig volt használatos a kifejezés.

² A finnugor nyelvcsaláddal kapcsolatos felvetések, elméletek, kutatások.

3. Válaszolj a kérdésekre!**4/**

Ki a levél címzettje?

Melyik szófaj helye vitatható a nyelvtani rendszerben?

Milyen megszólalási módokat választott Lotz a levél megírásakor? Húzd alá a megfelelőket!

*egyes szám 1. személy / egyes szám 2. személy / többes szám 1. személy / többes szám 3. személy***4. Fejezd be a mondatokat egy szövegből származó idézettel, ami illeszkedik a témához!****4/**

A FUF átfogó képet ad a finnugrisztikai kutatásokról, mert

.....

Kálmán Béla és Sebestyén Árpád valószínűleg munkatársak, mert tudhatja, hogy

.....

Sebestyén Árpád csak később tehetette közzé Lotz levelét, hiszen a szöveg évekkkel ezután

.....

A folyóiratok címét a tudományban egyszerűsítik, hiszen például

.....

Összesen 20 pont.

Elért pontszám:

Helyesírási feladatok**1. Húzd alá a szövegbe illő, helyesen írt formát/formákat!****20/**

New York állam/New York Állam lakosainak száma meghaladja a 20 milliót.

Az a fiú tehetségesen boxol/bokszol.

Az ő fiuk/fiúk is részt vett/részrtvett a versenyen.

Vajon/valyon sikerülni fog a javító vizsgája/javítóvizsgája?

Az évek során bölcsé/bölccsé váltam.

Minél/minnél inkább könyörögsz, anál/annál kevésbé van kedvem segíteni.

Hiába tekingetett/tekintgetett jobbra, balra/jobbra-balra, egy árbcot/árbócot se látott.

Mond/mondd meg nekem, ez a tézta valóban keletlen/kelettlen/kelletlen?

Hol bujkálsz/bújkálsz?

Hiába fokuuszálok/fókuszálok, nem látom a távoli bóját/bólyát.

Van kedved ebbe a sakkörbe/sakk körbe/sakk-körbe járni?

Mi a véleményed a kamasz szerelemről/kamasszerelemről/kamaszszerelemről?

Hallottál már a Rubik-kockáról/rubikkockáról/Rubik Kockáról?

2. Állítsd betűrendbe az egyes sorokban található szavakat! Számozással (1-3.) jelöld a helyes sorrendet!**6/**

a) zsúpol ___ – zsuppol ___ – zsúp ___

b) jeggyűrű ___ – jegyű ___ – jeggyel ___

c) Peugeot ___ – pötty ___ – pezsgő ___

d) Weiss ___ – Ybl ___ – Xantus ___

e) violái ___ – Violáé ___ – Viola ___

f) Madrid ___ – madrigál ___ – madzag ___

3. Oldd fel a következő állandó rövidítéseket!**6/**

Pf. _____

pu. _____

Ui. _____

c. _____

Kr. e. _____

fszt. _____

4. a) Kapcsold Petőfi Sándor nevéhez az alábbi szavakat, illetve toldalékokat! A zárójelbe tett szám azt jelzi, hogy csak a családnév szükséges-e a megoldáshoz (1), vagy a teljes név (1-2). 14/

Pl.: tó (1-2): Petőfi Sándor-tó

rádió (1): _____

lakótelep (1-2): _____

híd (1): _____

vers (1): _____

általános iskola (1-2): _____

-s (1): _____

-i (1-2): _____

színház (1-2): _____

féle (1): _____

sziget (1): _____

*tudományegyetem (1-2): _____

*körút (1-2): _____

*társaság (1): _____

*magazin (1-2): _____

b) A csillaggal (*) jelölt kifejezéseknek írd le az –i, az utolsó két példának a –beli képzős alakját! 4/

5. Jelöld a hosszú magánhangzókat ott, ahol szükséges! Minden hibátlan mondatért 1 pont jár. 10/

Tüzön, vizen, asszonyon nehéz kifogni.

Gazda szeme hizlalja a jóságot.

A becsület ma már nem divat, de még mindig népszerű.

Borban keresi a vigaszt.

A hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát.

Az öndicséret bűdös.

Hiu ábrándokat kerget.

Ágyuval lö verébre.

Átesett a ló tulso oldalára.

Aki nyáron nem gyűjt, télen keveset füt.

Elérhető pontszám: 60 pont

Elért pontszám: _____